

Immaterieel erfgoed

een nieuwe kerntaak voor gemeenten en provincies?

Internationaal congres van woensdag 15 tot en met vrijdag 17 februari 2012 in voormalig klooster Willibrordhaeghe in Deurne

Een congres dat begint met oranjebitter als welkomstdrankje is natuurlijk niet te versmaden. Oranjebitter hoort bij de traditie van Koninginnedag, dat zo maar één van de Nederlandse voordrachten zou kunnen zijn voor de internationale UNESCO lijst van het immaterieel erfgoed. Het is immers een feest dat in heel Nederland gevierd wordt. De Nederlandse regering heeft aangegeven al op korte termijn de UNESCO conventie van het immaterieel erfgoed te zullen ratificeren. Al 130 landen gingen Nederland voor. Van woensdag 15 tot en met 17 februari 2012 organiseren het Fonds voor Cultuurparticipatie en het Nederlands Centrum voor Volkscultuur en Immaterieel Erfgoed het congres: 'Kansen en mogelijkheden. Internationaal congres over volkscultuur- en immaterieel erfgoedbeleid'.

Het congres is speciaal bedoeld voor beleidsmakers (zowel bestuurlijk als ambtelijk) en voor erfgoedinstellingen. Openings spreker is staatssecretaris Halbe Zijlstra, die de contouren zal schetsen van het nieuwe Nederlandse immaterieel erfgoedbeleid. Hoe kunnen gemeenten en provincies daar het best op inspelen? Wat wordt er van hen verwacht? En waar liggen kansen en mogelijkheden?

Sterker door immaterieel erfgoed

In de media wordt er al ruim aandacht aan besteed. Er wordt druk gespeculeerd over wat Nederland zou kunnen voordra-

gen voor de internationale UNESCO lijst van het immaterieel erfgoed. Andere landen maken al langer gebruik van het instrument. Zo kreeg onlangs de Franse keuken een plek op de internationale lijst en werd ook, op voordracht van Spanje, de flamenco toegevoegd aan deze tot de verbeelding sprekende inventaris. Het gaat om zaken die enorm leven in deze landen en waarmee zij zich internationaal hopen te profileren. Het is toch een soort onderscheiding, die misschien ook economisch gunstig kan uitwerken, bijvoorbeeld doordat er meer toeristen op een land of regio afkomen. Deze landen gebruiken immaterieel erfgoed om zichzelf te versterken. In alle gevallen gaat het om zaken die de bevolking na aan het hart liggen. Feesten als Koninginnedag en Sinterklaas zijn nauw verweven met de Nederlandse culturele identiteit. Het kan ook gaan om minder vrolijke zaken, die echter wel belangrijk zijn voor de eigen identiteit. De Mexicaanse Dag van de Doden, een variant van het christelijke Allerzielen, is een voorbeeld vanuit Latijns-Amerika waarmee Mexico zichzelf op de kaart heeft gezet.

Leren van andere landen

Ratificatie van de UNESCO conventie verplicht Nederland het eigen immaterieel erfgoed in kaart te brengen en gunstige voorwaarden te scheppen voor het behoud en beheer van voor Nederland belangrijke tradities. Andere landen hebben er al ervaring mee opgedaan. Wat kunnen wij van ze leren?

Programma

Woensdag 15 februari

's middags ontvangst van de gasten en deelnemers

19.00 uur: opening van het congres door staatssecretaris Halbe Zijlstra en voordrachten van Cécile Duvelle (Chief of the Intangible Heritage Section van UNESCO in Parijs), Jan Jaap Knol (Fonds voor Cultuurparticipatie) en Ineke Strouken (Nederlands Centrum voor Volkscultuur en Immaterieel Erfgoed)

20.00 uur: officieel diner

21.30 uur: muzikaal intermezzo met Frank Steijns (mobiel carillon) en Arno Kerkhof (piano)

Donderdag 16 februari

10.00 uur: opening door een provinciaal bestuurder

10.30 uur: Het in kaart brengen en profileren met behulp van immaterieel erfgoed. Sprekers: Rieks Smeets (erfgoedconsultant UNESCO), Alisson & Alistair McCleery (Schotland) en Dries Van Den Broucke (Kunsten en Erfgoed Vlaanderen)

12.00 uur: lunch

13.30 uur: Cultuurparticipatie / Erfgoedzorg / Activeren van erfgoedgemeenschappen.

Sprekers: James Counts Early (directeur Smithsonian Center for Folklife and Cultural Heritage), Kristiina Porila (Folk Culture Development and Training Center, Estland), Laure Messiaen (Volkscultuur Vlaanderen)

15.00 uur: pauze

15.30 uur: Vergezichten, spannende projecten, en onverwachtse verbindingen. Sprekers: Barry Bergey (National Endowments for the Arts, Verenigde Staten), Francois Matarasso (Writer and researcher, UK) en Jorijn Neyrinck (Tapis Plein, Vlaanderen)

17.00 uur: borrel

19.00 uur: diner

Vrijdag 17 februari

9.30 uur: Excursie Eindhoven: graffiti als immaterieel erfgoed

12.00 uur: afsluiting congres

13.00 uur: lunch

Tijdens het congres zijn er drie hoofdthema's:

1. hoe breng je het immaterieel erfgoed in kaart en hoe kunnen regio's of landen zich er (internationaal) mee profileren;
2. hoe kun je de erfgoedgemeenschappen versterken;
3. wat zijn spannende projecten en hoe kun je verbindingen leggen met cultuurparticipatie maar ook met economie.

Deze vragen worden belicht door gerenommeerde sprekers uit binnen- en buitenland. Aan bod komen instellingen zoals het Amerikaanse Smithsonian. Belangrijk zijn ook de creatieve projecten en de verbindingen die je kunt leggen met uiteenlopende beleidsvelden zoals cultuur (de bevordering van cultuurparticipatie) en economie.

Omdat het immers nauw raakt aan culturele identiteit heeft immaterieel erfgoed ook te maken met sociale cohesie en culturele diversiteit. Hoe kun je immaterieel erfgoed safeguarden in een snel veranderende samenleving met een sterk toegenomen culturele diversiteit? Safeguarden is iets anders dan kunstmatig in stand houden. UNESCO pleit voor een toekomstgerichte benadering gericht op bewustwording en educatie. Het is een voorwaardenscheppend beleid om gunstige condities te creëren en mogelijk aanwezige knelpunten weg te nemen, die een gunstige overdracht naar volgende generaties in de weg staan.

Het congres begint op woensdagavond 15 februari met onder meer toespraken van staatssecretaris Halbe Zijlstra en van Cécile Duvelle, het hoofd van de UNESCO sectie immaterieel erfgoed wereldwijd, die zetelt in Parijs.

Op donderdag zijn er lezingen die het Schotse, het Engelse, het Amerikaanse en het immaterieel erfgoedbeleid in Estland belichten. De vrijdag is gereserveerd voor een spannende excursie waarbij een aansprekend Nederlands voorbeeld van immaterieel erfgoed als uitgangspunt wordt genomen.

Inschrijven

De kosten voor het hele congres bedragen € 385,-, inclusief twee overnachtingen, het officiële diner, verblijfskosten, excursie, congresmateriaal en verslag. Mocht u alleen de donderdag aanwezig willen zijn dan betaalt u € 125,-. Wilt op die dag ook het diner bijwonen, dan bedragen de kosten € 165,-.

Opgeven kan per e-mail volkscultuur@live.nl of via de website www.volkscultuur.nl. De inschrijving wordt definitief wanneer het verschuldigde bedrag is overgemaakt.